# ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 9ης Ιουλίου 1991 *

Στην υπόθεση C-146/89,

**Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,** εκπροσωπουμένη από τον Robert Caspar Fischer, νομικό σύμβουλο, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Guido Berardis, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

προσφεύγουσα,

υποστηριζόμενη από την

**Γαλλική Δημοκρατία,** εκπροσωπουμένη από τον Jean-Pierre Puissochet, διευθυντή νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον Claude Chavance, κύριο υπάλληλο της κεντρικής διοικήσεως αποσπασμένο στο ίδιο Υπουργείο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την πρεσβεία της Γαλλίας, 9, boulevard du Prince-Henri,

παρεμβαίνουσα,

κατά

**Ηνωμένου Βασιλείου Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας,** εκπροσωπουμένου αρχικά από τη Susan J. Hay, του Treasury Solicitor' s Department, στη συνέχεια δε από τον H. A. Kaya, του Treasury Solicitor' s Department, και τον Derrick Wyatt, barrister, με τόπο επιδόσεων στο Λουμεβούργο την πρεσβεία του Ηνωμένου Βασιλείου, 14, boulevard Roosevelt,

καθού,

που έχει ως αντικείμενο να αναγνωριστεί ότι το Ηνωμένο Βασίλειο παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΟΚ, επειδή, στα πλαίσια των ειδικών ρυθμίσεων αλιείας για τα παράκτια ύδατα του Ηνωμένου Βασιλείου, όπως προβλέπουν οι

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

διατάξεις του παραρτήματος Ι, σε συνδυασμό με το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού ( ΕΟΚ ) 170/83 του Συμβουλίου, της 25ης Ιανουαρίου 1983, περί θεσπίσεως κοινοτικού καθεστώτος διατηρήσεως και διαχειρίσεως των αλιευτικών πόρων ( ΕΕ L 24, σ. 1 ), εφαρμόζει σε ορισμένες ζώνες νέες γραμμές βάσεως περισσότερο απομακρυσμένες από την ακτή σε σχέση με εκείνες που ίσχυαν στις 25 Ιανουαρίου 1983,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους O. Due, Πρόεδρο, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias, M. Díez de Velasco, προέδρους τμήματος, Sir Gordon Slynn, K. N. Κακούρη, R. Joliet, F. A. Schockweiler, F. Grévisse και M. Zuleeg, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: C. O. Lenz
γραμματέας: J. A. Pompe, βοηθός γραμματέας,

έχοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση,

αφού άκουσε τους εκπροσώπους των διαδίκων που αγόρευσαν κατά τη συνεδρίαση της 9ης Ιανουαρίου 1991,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 19ης Φεβρουαρίου 1991,

εκδίδει την ακόλουθη

**Απόφαση**

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 24 Απριλίου 1989, η Επιτροπή άσκησε, δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή με την οποία ζητείται να αναγνωριστεί ότι το Ηνωμένο Βασίλειο παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΟΚ, επειδή, στα πλαίσια των ειδικών ρυθμίσεων αλιείας για τα παράκτια ύδατα του Ηνωμένου Βασιλείου, όπως προβλέπουν οι διατάξεις του παραρτήματος Ι, σε συνδυασμό με το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού ( ΕΟΚ ) 170/83 του Συμβουλίου, της 25ης Ιανουαρίου 1983, περί θεσπίσεως κοινοτικού καθεστώτος διατηρήσεως και διαχειρίσεως των αλιευτικών πόρων ( ΕΕ L 24, σ. 1 ), εφαρμόζει σε ορισμένες ζώνες νέες γραμμές βάσεως περισσότερο απομακρυσμένες από την ακτή σε σχέση με εκείνες που ίσχυαν στις 25 Ιανουαρίου 1983.

2 Κατά τους γενικούς κανόνες του διεθνούς δικαίου, όπως έχουν κωδικοποιηθεί ιδίως με τα άρθρα 3, 4 και 11 της συμβάσεως περί αιγιαλίτιδας και συνορεύουσας ζώνης, η οποία υπογράφηκε στη Γενεύη στις 29 Απριλίου 1958 (*Συλλογή Συνθηκών των Ηνωμένων Εθνών,* τόμος 516, σ. 205, στο εξής: σύμβαση περί αιγιαλίτιδας ζώνης), καθώς και με τα άρθρα 5, 7 και 13 της συμβάσεως των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας, η οποία υπογράφηκε στο Montego Bay στις 10 Δεκεμβρίου 1982 (UN Doc A/CONF 62/122, με corrigenda, *Tractatenblad van het Koninkrijk der Nederlanden,* 1983, αριθ. 83, στο εξής: σύμβαση για το δίκαιο της θάλασσας), συνήθης γραμμή βάσεως από την οποία μετρείται το εύρος της αιγιαλίτιδας ζώνης είναι η γραμμή της ρηχίας κατά μήκος της ακτής, όπως σημειώνεται στους επισήμως αναγνωρισμένους από το παράκτιο κράτος ναυτικούς χάρτες μεγάλης κλίμακας (άρθρο 3 της συμβάσεως περί αιγιαλίτιδας ζώνης και άρθρο 5 της συμβάσεως για το δίκαιο της θάλασσας).

3 Σε περιοχές όπου η ακτή εμφανίζει βαθειές εσοχές και οδοντώσεις ή όπου κατά μήκος της ακτής και σε άμεση γειτνίασή της υπάρχει νησιωτικό σύμπλεγμα, για τη χάραξη της γραμμής βάσεως από την οποία μετρείται το εύρος της αιγιαλίτιδας ζώνης μπορεί να χρησιμοποιηθεί η μέθοδος των ευθειών γραμμών των ενουσών κατάλληλα σημεία μεταξύ τους. Οι συρόμενες ευθείες γραμμές βάσεως δεν πρέπει να αποκλίνουν αισθητά από τη γενική διαμόρφωση της ακτής, ενώ οι εντεύθεν των γραμμών κείμενες θαλάσσιες εκτάσεις πρέπει να συνδέονται επαρκώς με τη χερσαία περιοχή, ώστε να υπάγονται στο καθεστώς των εσωτερικών υδάτων. Οι ευθείες γραμμές βάσεως δεν πρέπει να χαράσσονται από ή προς αβαθή, ήτοι από ή προς τις βρεχόμενες πανταχόθεν από θάλασσα φυσικές εκτάσεις ξηράς που αποκαλύπτονται κατά την αμπώτιδα και καλύπτονται κατά την πλημμυρίδα, εκτός αν έχουν ανεγερθεί σ' αυτά φάροι ή παρόμοιες εγκαταστάσεις που βρίσκονται διαρκώς πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας ή οι εν λόγω ευθείες γραμμές βάσεως έχουν τύχει γενικής διεθνούς αναγνωρίσεως (άρθρο 4, παράγραφοι 1 έως 3, της συμβάσεως περί αιγιαλίτιδας ζώνης και άρθρο 7, παράγραφοι 1, 3 και 4, της συμβάσεως για το δίκαιο της θάλασσας).

4 Σε περίπτωση αβαθών κειμένων ολικώς ή μερικώς σε απόσταση από ηπειρωτική ή νησιωτική ακτή μη υπερβαίνουσα το εύρος της αιγιαλίτιδας ζώνης, μπορεί να ληφθεί ως γραμμή βάσεως για τη μέτρηση του εύρους της αιγιαλίτιδας ζώνης η γραμμή της ρηχίας επί των εν λόγω αβαθών. Όταν τα ανωτέρω αβαθή κείνται ολικώς σε απόσταση από ηπειρωτική ή νησιωτική ακτή υπερβαίνουσα το εύρος της αιγιαλίτιδας ζώνης, τότε δεν διαθέτουν ιδία αιγιαλίτιδα ζώνη (άρθρα 11 της συμβάσεως περί αιγιαλίτιδας ζώνης και 13 της συμβάσεως για το δίκαιο της θάλασσας).

5 Πριν από την προσχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου στην Κοινότητα, οι σχέσεις μεταξύ του κράτους αυτού και των κρατών μελών της Κοινότητας σε θέματα αλιείας διείποντο ιδίως από τη σύμβαση περί αλιείας που υπογράφηκε στο Λονδίνο στις 9 Μαρτίου 1964 ( *Συλλογή Συνθηκών των Ηνωμένων Εθνών,* τόμος 581, σ. 76, στο εξής: σύμβαση του Λονδίνου ). Το άρθρο 2 της συμβάσεως αναγνωρίζει στο παράκτιο κράτος το αποκλειστικό δικαίωμα αλιεύσεως και αποκλειστική δικαιοδοσία σε θέματα αλιείας εντός ζώνης έξι ναυτικών μιλίων, υπολογιζομένων από τη γραμμή βάσεως της αιγιαλίτιδας ζώνης. Δυνάμει του άρθρου 3 της συμβάσεως, στη μεταξύ έξι και δώδεκα μιλίων ζώνη, το δικαίωμα αλιεύσεως ασκείται μόνο από το παράκτιο κράτος, καθώς και από τα λοιπά συμβαλλόμενα μέρη τα αλιευτικά σκάφη των οποίων ασκούσαν συνήθως αλιεία εντός της ζώνης αυτής κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 1953 και 31ης Δεκεμβρίου 1962.

6 Όσον αφορά το κοινοτικό δίκαιο, το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού ( ΕΟΚ ) 2141/70 του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 1970, περί θεσπίσεως κοινής διαρθρωτικής πολιτικής στον τομέα της αλιείας ( OJ English special edition 1970, III, σ. 703 ), προέβλεπε ότι το εφαρμοζόμενο από κάθε κράτος μέλος καθεστώς περί ασκήσεως αλιείας στα θαλάσσια ύδατα της κυριαρχίας ή δικαιοδοσίας του δεν μπορεί να συνεπάγεται διαφορετική μεταχείριση των λοιπών κρατών μελών. Τα κράτη μέλη όφειλαν ιδίως να διασφαλίζουν την ισότητα των όρων προσβάσεως και εκμεταλλεύσεως των υπαρχόντων στα εν λόγω ύδατα αποθεμάτων μεταξύ όλων των αλιευτικών σκαφών που έφεραν σημαία κράτους μέλους και ήταν νηολογημένα στο έδαφος της Κοινότητας.

7 Το άρθρο 100 της Πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως και περί των προσαρμογών των Συνθηκών, που προσαρτήθηκε στη Συνθήκη περί των όρων προσχωρήσεως του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα και στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας ( ΕΕ 1979, L 291, στο εξής: Πράξη Προσχωρήσεως ), παρέσχε στα κράτη μέλη την ευχέρεια να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις του άρθρου 2 του προαναφερθέντος κανονισμού 2141/70 και να περιορίσουν την άσκηση αλιείας στα ύδατα της κυριαρχίας ή δικαιοδοσίας τους εντός του ορίου των έξι ναυτικών μιλίων, υπολογιζομένων από τις γραμμές βάσεως του παρακτίου κράτους μέλους, στα σκάφη των οποίων η αλιευτική δραστηριότητα ασκείται παραδοσιακά στα ύδατα αυτά και από λιμένες της παράκτιας γεωγραφικής ζώνης ( παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο ). Διευκρινιζόταν περαιτέρω ότι η διάταξη αυτή δεν έθιγε τα ευνοϊκότερα καθεστώτα που ίσχυαν κατά την προσχώρηση ( παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο ) και ότι, σε περίπτωση επεκτάσεως των αλιευτικών ορίων κράτους μέλους σε ορισμένες ζώνες στα δώδεκα ναυτικά μίλια, η εντός των δώδεκα ναυτικών μιλίων αλιευτική πρακτική δεν έπρεπε να σημειώσει οπισθοδρόμηση σε σχέση με την υφισταμένη στις 31 Ιανουαρίου 1971 κατάσταση ( παράγραφος 3 ).

8 Στη συνέχεια, ο κανονισμός 2141/70 αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 101/76 του Συμβουλίου, της 19ης Ιανουαρίου 1976, περί θεσπίσεως κοινής διαρθρωτικής πολιτικής στον τομέα της αλιείας (ΕΕ ειδ. έκδ. 04/001, σ. 61), ο οποίος περιλαμβάνει στο άρθρο 2 διατάξεις πανομοιότυπες προς τις προαναφερθείσες του κανονισμού 2141/70. Πάντως, η έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 101/76 υπενθυμίζει ότι, κατά την εφαρμογή του, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι προβλεπόμενες ιδίως στο άρθρο 100 της Πράξεως Προσχωρήσεως παρεκκλίσεις.

9 Το άρθρο 6 του κανονισμού 170/83 του Συμβουλίου που προαναφέρθηκε επιτρέπει στα κράτη μέλη να διατηρήσουν μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1992 το οριζόμενο στο άρθρο 100 της Πράξεως Προσχωρήσεως καθεστώς και να γενικεύσουν έως δώδεκα ναυτικά μίλια το προβλεπόμενο στο εν λόγω άρθρο όριο των έξι μιλίων. Πάντως, οι διεπόμενες από το καθεστώς αυτό αλιευτικές δραστηριότητες εξαρτώνται από τις ειδικές ρυθμίσεις που προβλέπονται στο παράρτημα Ι, το οποίο καθορίζει για κάθε ένα από τα κράτη μέλη τη γεωγραφική έκταση των παρακτίων ζωνών των λοιπών κρατών μελών όπου ασκούνται οι δραστηριότητες αυτές, καθώς και τα είδη στα οποία αναφέρονται οι εν λόγω δραστηριότητες.

10 Όσον αφορά τα παράκτια ύδατα του Ηνωμένου Βασιλείου, το παράρτημα Ι απαριθμεί σειρά ζωνών μεταξύ της γραμμής των έξι και εκείνης των δώδεκα μιλίων εντός των οποίων η Γαλλία, Ιρλανδία, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, οι Κάτω Χώρες και το Βέλγιο μπορούν να ασκούν ορισμένες αλιευτικές δραστηριότητες.

11 Κατά τον χρόνο προσχωρήσεώς του στις Κοινότητες, το Ηνωμένο Βασίλειο είχε αιγιαλίτιδα ζώνη εύρους τριών μιλίων και διεκδικούσε αποκλειστική ζώνη αλιείας δώδεκα μιλίων, υπό την επιφύλαξη των παραδοσιακών αλιευτικών δικαιωμάτων τρίτων κρατών, σύμφωνα με τις διατάξεις της συμβάσεως του Λονδίνου. Με το άρθρο 1, παράγραφος 1, του Territorial Sea Act (νόμου περί αιγιαλίτιδας ζώνης) του 1987, η αιγιαλίτιδα ζώνη του Ηνωμένου Βασιλείου επεκτάθηκε στα δώδεκα μίλια. Στον ίδιο νόμο αναφέρεται ότι οι γραμμές βάσεως από τις οποίες μετρείται η αιγιαλίτιδα ζώνη καθορίζονται με Order in Council (βασιλικό διάταγμα). Η παράγραφος 4 του ιδίου άρθρου παραπέμπει συναφώς στο Territorial Waters Order in Council (βασιλικό διάταγμα περί αιγιαλίτιδας ζώνης) του 1964, όπως τροποποιήθηκε στη συνέχεια· πάντως, η παράγραφος 5 του άρθρου διευκρινίζει ότι, οσάκις οι εν λόγω πράξεις αναφέρονται στην αιγιαλίτιδα ζώνη κατά μήκος των ακτών του Ηνωμένου Βασιλείου, ο όρος πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με το άρθρο 1 του Territorial Sea Act του 1987.

12 Το Territorial Waters Order in Council του 1964 ορίζει ότι κατά κανόνα ως γραμμή βάσεως για τη μέτρηση της αιγιαλίτιδας ζώνης λαμβάνεται η γραμμή της ρηχίας κατά μήκος της ηπειρωτικής ή νησιωτικής ακτής. Προς τούτο εξομοιώνονται με νήσο τα αβαθή, οριζόμενα ως αποκαλυπτόμενες φυσικές εκτάσεις ξηράς που βρέχονται παντα-χόθεν από θάλασσα, καλυπτόμενες όμως από τη μέση στάθμη της πλήμμης κατά τη συζυγική παλίρροια, εφόσον κείνται ολικώς ή μερικώς εντός της χωρίς αυτά υπολογι-ζομένης αιγιαλίτιδας ζώνης.

13 Το Fishing Boats (European Economic Community) Designation Order (διάταγμα σχετικά με τον ορισμό των αλιευτικών σκαφών για τους σκοπούς της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας) του 1983, το οποίο καθορίζει τις ζώνες που κείνται εντός των ορίων αλιείας του Ηνωμένου Βασιλείου όπου οι αλιείς άλλων κρατών μελών έχουν τη δυνατότητα ασκήσεως αλιευτικών δραστηριοτήτων, περιλαμβάνει κατάλογο των ζωνών που περικλείονται μεταξύ της γραμμής των έξι και εκείνης των δώδεκα μιλίων που παρατίθεται στο παράρτημα I του προαναφερθέντος κανονισμού 170/83. Διευκρινίζεται ρητώς ότι ληπτέες υπόψη γραμμές βάσεως είναι οι καθοριζόμενες σύμ-φωνα με το Territorial Waters Order in Council του 1964.

14 Με έγγραφο της 1ης Οκτωβρίου 1987, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου πληρο-φόρησε τις αρμόδιες για την αλιεία αρχές των ενδιαφερομένων κρατών μελών, καθώς και την Επιτροπή, ότι την ίδια ημέρα τέθηκε σε ισχύ ο Territorial Sea Act. Ανέφερε ειδικότερα ότι, ως αποτέλεσμα της επεκτάσεως της αιγιαλίτιδας ζώνης, ορισμένα αβαθή, κείμενα εντός του ορίου των δώδεκα μιλίων, αποτελούν εφεξής τα σημεία από τα οποία χαράσσονται οι γραμμές βάσεως της αιγιαλίτιδας ζώνης, σε σχέση με τις οποίες υπολογίζονται επίσης οι αλιευτικές ζώνες των έξι και δώδεκα μιλίων. Τα νέα όρια σημειώνονταν σε ναυτικούς χάρτες που απεστάλησαν στις αρχές των ενδιαφερο-μένων κρατών μελών με την παράκληση να διαβιβαστούν στις οργανώσεις των αλιέων που θα μπορούσαν να ενδιαφέρουν οι σχετικές τροποποιήσεις. Αναφερόταν επίσης ότι, κατά τη διάρκεια περιόδου ευαισθητοποιήσεως δύο έως τριών μηνών, οι βρετα-νικές υπηρεσίες προστασίας της αλιείας επρόκειτο να εφιστούν την προσοχή σχετικά με την επελθούσα μεταβολή της καταστάσεως σε όλα τα αλιεύοντα εντεύθεν των νέων ορίων αλιευτικά σκάφη, αλλ' ότι υπήρχε η δυνατότητα ακινητοποιήσεως των καθ' υποτροπή μη συμμορφουμένων πλοίων με σκοπό την άσκηση διώξεως.

15 Στις 27 Οκτωβρίου 1987, ύστερα από διαμαρτυρίες των αλιέων και των αρχών των λοιπών ενδιαφερομένων κρατών μελών, η Επιτροπή κάλεσε το Ηνωμένο Βασίλειο να

μην εφαρμόζει τη νέα νομοθεσία του στα αλιευτικά σκάφη των κρατών μελών που αλιεύουν εντός ζωνών όπου η κοινοτική ρύθμιση επιτρέπει την άσκηση παρομοίων δραστηριοτήτων, εν αναμονή ενδελεχούς εξετάσεως της καταστάσεως. Ώστερα από διεξαγωγή συζητήσεων μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου, του Βελγίου, της Γαλλίας και της Επιτροπής, η Βρετανική Κυβέρνηση γνωστοποίησε στις 8 Δεκεμβρίου 1987 ότι έδωσε εντολή στις επιφορτισμένες με την τήρηση της αλιευτικής νομοθεσίας αρχές να απέχουν από κάθε πράξη ικανή να επιτείνει τη διαμάχη.

16 Με έγγραφο της 11ης Δεκεμβρίου 1987, η Επιτροπή κάλεσε τη Βρετανική Κυβέρνηση να υποβάλει τις παρατηρήσεις της, σύμφωνα με το άρθρο 169 της Συνθήκης. Με την από 7 Ιανουαρίου 1988 απάντησή της, η οποία συμπληρώθηκε και διορθώθηκε με έγγραφα της 11ης και 19ης Ιανουαρίου 1988, η Βρετανική Κυβέρνηση αμφισβήτησε τις απόψεις της Επιτροπής, τις αιτιάσεις της οποίας απορρίπτει. Στις 9 Ιουνίου 1988, η Επιτροπή διατύπωσε την προβλεπομένη στο εν λόγω άρθρο 169 αιτιολογημένη γνώμη. Με έγγραφα της 29ης Ιουλίου και 8ης Αυγούστου 1988, η Βρετανική Κυβέρνηση γνωστοποίησε ότι δεν ήταν σε θέση να αποδεχθεί την αιτιολογημένη γνώμη αλλ' ούτε να συμμορφωθεί προς αυτήν.

17 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση αναπτύσσονται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά, η διαδικασία καθώς και οι ισχυρισμοί και τα επιχειρήματα των διαδίκων. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται κατωτέρω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

18 Ευθύς εξαρχής πρέπει να παρατηρηθεί ότι η Επιτροπή δεν αμφισβητεί το σύννομο των νέων βρετανικών διατάξεων προς τους κανόνες του διεθνούς δικαίου σχετικά με την οριοθέτηση της αιγιαλίτιδας ζώνης και τη χάραξη των γραμμών βάσεως.

19 Στη συνέχεια, διαπιστώνεται ότι οι διάδικοι διαφωνούν κατά βάση ως προς την ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 6, σε συνδυασμό με το παράρτημα Ι του προαναφερθέντος κανονισμού 170/83, που καθορίζουν τις εθνικές ζώνες εντεύθεν της γραμμής των δώδεκα μιλίων εντός των οποίων οι αλιείς άλλων κρατών μελών μπορούν να ασκούν ορισμένες αλιευτικές δραστηριότητες. Η Επιτροπή, υποστηριζομένη από τη Γαλλική Κυβέρνηση, εκτιμά ότι οι ζώνες για τις οποίες γίνεται λόγος στις διατάξεις αυτές και ειδικότερα οι ζώνες μεταξύ της γραμμής των έξι και εκείνες των δώδεκα μιλίων εντός των παρακτίων υδάτων του Ηνωμένου Βασιλείου πρέπει να μετρούνται από τις γραμμές βάσεως που ίσχυαν στις 25 Ιανουαρίου 1983, ημερομηνία εκδόσεως του κανονισμού 170/83. Αντίθετα, κατά τη Βρετανική Κυβέρνηση, οι ληπτέες υπόψη

συναφώς γραμμές βάσεως είναι εκείνες που ισχύουν ανά πάσα στιγμή, όπως χαράσσονται από το οικείο κράτος μέλος σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.

20 Συνεπώς, το Δικαστήριο καλείται να εξετάσει τα επιχειρήματα που προέβαλαν οι διάδικοι προς στήριξη των αντιστοίχων απόψεών τους. Η Επιτροπή αρύεται ουσιαστικώς τα επιχειρήματά της από τη γενική οικονομία του κανονισμού 170/83, από τους επιδιωκομένους εκ μέρους του κοινοτικού νομοθέτη σκοπούς και από τις πρακτικές επιπτώσεις των μέτρων που εξέδωσαν οι βρετανικές αρχές. Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου αρύεται τα δικά της από το γράμμα των επιδίκων διατάξεων, από τις σχέσεις που υφίστανται μεταξύ αυτών, της Πράξεως προσχωρήσεως και των προϋφισταμένων διεθνών συμβάσεων, από την πρακτική που τηρήθηκε σε προγενέστερες περιπτώσεις τροποποιήσεως των γραμμών βάσεως, από τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τις επιπτώσεις από την επέκταση των εθνικών αλιευτικών ζωνών, καθώς και από τις πρακτικής φύσεως δυσχέρειες που θα ανέκυπταν από την υποστηριζομένη εκ μέρους της Επιτροπής ερμηνεία, ιδίως για τους ναυτικούς χάρτες, για τη δραστηριότητα των επιφορτισμένων με την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου της αλιείας υπηρεσιών και τέλος για τη διαχείριση της αποκαλουμένης « Shetland Area » ζώνης.

**Επί της γενικής οικονομίας του κανονισμού 170/83 και των επιδιωκομένων εκ μέρους του κοινοτικού νομοθέτη σκοπών**

21 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, κατά την έκδοση του κανονισμού 170/83, βούληση του κοινοτικού νομοθέτη ήταν να καταγράψει κατόπιν διαπραγματεύσεων τις δραστηριότητες των αλιέων των λοιπών πλην του παρακτίου κράτους κρατών μελών. Προβαίνοντας σε τροποποίηση των γραμμών βάσεώς τους, τα εν λόγω κράτη μέλη δεν έχουν και τη δυνατότητα μονομερούς τροποποιήσεως του περιεχομένου της προστασίας που το κοινοτικό δίκαιο παρέχει σε ορισμένες αλιευτικές δραστηριότητες, η φύση των οποίων εξαρτάται από τη γεωγραφική θέση των υδάτων στα οποία σκούνται οι δραστηριότητες αυτές. Η εφαρμογή στις οριζόμενες με τον κανονισμό 170/83 ζώνες των νέων βρετανικών διατάξεων σχετικά με την αιγιαλίτιδα ζώνη έχουν ως συνέπεια να απομακρύνουν τους αλιείς των άλλων κρατών μελών από ιχθυοβριθείς ζώνες, η εκμετάλλευση των οποίων ήταν ευχερής.

22 Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί πρώτον ότι ο κανονισμός 170/83 παγιώνει μια ισορροπία επιμελώς επιτευχθείσα μεταξύ αφενός του καθεστώτος αποκλειστικής προσβάσεως των παρακτίων αλιέων στα θαλάσσια ύδατα, καθεστώτος την ισχύ του οποίου παρατείνει κατά παρέκκλιση από την αρχή της ίσης προσβάσεως και τη γενίκευση του οποίου επιτρέπει εντός των ζωνών εντεύθεν της γραμμής των δώδεκα μιλίων, και αφετέρου της προστασίας ορισμένων δραστηριοτήτων των αλιέων άλλων κρατών μελών εντός των αναφερομένων στο παράρτημα Ι ζωνών.

23 Δεύτερον, πρέπει να τονιστεί ότι οι εν λόγω δραστηριότητες προφανώς συνδέονται αναπόσπαστα με τη διαμόρφωση και το βάθος του βυθού όπου ασκούνται, καθώς και με τις γενικές συνθήκες που επικρατούν στον οικείο θαλάσσιο χώρο, όπως το περίγραμμα της γειτνιάζουσας ακτής, η παρουσία νήσων, βράχων ή αβαθών, η παρουσία και τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα παλιρροϊκών φαινομένων και ρευμάτων, οι κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή, ο βαθμός ρυπάνσεως των υδάτων ή ακόμα και η ναυσιπλοΐα. Επομένως, οι στόχοι του κανονισμού 170/83 θα μπορούσαν να θιγούν αν οι ζώνες όπου ασκούνται οι αλιευτικές δραστηριότητες που αυτός ορίζει και επιτρέπει μετατοπίζονταν — στην προκειμένη περίπτωση σε μερικές περιπτώσεις κατά αρκετά μίλια — και βρίσκονταν εντός εκτάσεων, των οποίων τα αλιευτικά αποθέματα, οι φυσικές συνθήκες και η πυκνότητα της ναυσιπλοΐας διαφέρουν σημαντικά.

24 Το περιεχόμενο του παραρτήματος I του προαναφερθέντος κανονισμού δεν μπορεί συνεπώς να τροποποιηθεί μονομερώς από κράτος μέλος. Εξάλλου, η κατά την έκδοση του κανονισμού 170/83 κοινή δήλωση του Συμβουλίου και της Επιτροπής που περιελήφθη στα πρακτικά του Συμβουλίου και υπάρχει στη δικογραφία προβλέπει ότι το εν λόγω παράρτημα I τροποποιείται ύστερα από κοινή αίτηση των άμεσα ενδιαφερομένων κρατών μελών με κανονισμό εκδιδόμενο από το Συμβούλιο κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής.

25 Το αντεπιχείρημα της Βρετανικής Κυβερνήσεως ότι ο Territorial Sea Act του 1987 δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως μονομερής πράξη, επειδή συνάδει προς τους κανόνες του διεθνούς δικαίου, είναι απορριπτέο. Πράγματι, το διεθνές δίκαιο επιτρέπει απλώς στα κράτη μέλη να επεκτείνουν την αιγιαλίτιδα ζώνη τους μέχρι το όριο των δώδεκα μιλίων και να σύρουν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τις γραμμές βάσεως για τη μέτρηση του εύρους της αιγιαλίτιδας ζώνης από και προς τα αβαθή που κείνται εντός του εν λόγω ορίου. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η απόφαση να γίνει χρήση των διευκολύνσεων που παρέχουν οι κανόνες του διεθνούς δικαίου και να τύχουν εφαρμογής οι νέες διατάξεις ως προς τον καθορισμό των περιγραφομένων στο προαναφερθέν παράρτημα I ζωνών δεσμεύει μόνο τις βρετανικές αρχές που με τον τρόπο αυτό τροποποίησαν μονομερώς το περιεχόμενο των διατάξεων του κανονισμού 170/83.

**Επί των επιπτώσεων από τα εκδοθέντα εκ μέρους των βρετανικών αρχών μέτρα**

26 Η ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 6, σε συνδυασμό με το παράρτημα I του κανονισμού 170/83, ότι αναφέρονται στις γραμμές βάσεως που ίσχυαν στις 25 Ιανουαρίου 1983, επιβεβαιώνεται από την εξέταση των ενδεχομένων επιπτώσεων από τα μέτρα των βρετανικών αρχών.

27 Η Επιτροπή και η Γαλλική Κυβέρνηση ορθώς υπογράμμισαν ότι η εφαρμογή των εν λόγω μέτρων έχει ως συνέπεια τον αποκλεισμό των αλιέων των λοιπών κρατών μελών από ζώνες στις οποίες αλίευαν μέχρι σήμερα και κείνται εγγύς των ακτών, χαρακτηρίζονται συχνά από την παρουσία αβαθών, είναι κατά κανόνα ιχθυοβριθείς, σχετικά υπήνεμες και σε απόσταση από τους μεγάλους άξονες θαλάσσιας κυκλοφορίας, και την εξώθησή τους προς ζώνες όπου, λόγω εξαιρετικά διαφορετικών συνθηκών, η άσκηση αλιείας γενικώς είναι λιγότερο αποδοτική αν όχι αδύνατη.

28 Το αποτέλεσμα αυτό έρχεται σε αντίθεση με τους στόχους του κανονισμού 170/83. Πρώτον, ο ανωτέρω κανονισμός αποσκοπεί ακριβώς στη διατήρηση των δραστηριοτήτων των εν λόγω αλιέων, στο πλαίσιο της λεπτής εξισορροπήσεως μεταξύ των δραστηριοτήτων αυτών και των αποκλειστικών δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται προσωρινά στους παράκτιους αλιείς. Συναφώς, τα νέα βρετανικά μέτρα μειώνουν προφανώς την πρακτική αποτελεσματικότητα των διατάξεων του κανονισμού 170/83.

29 Δεύτερον, οι εν λόγω διατάξεις αποβλέπουν περαιτέρω στη διασφάλιση της σχετικής σταθερότητας των αλιευτικών δραστηριοτήτων, όπως αποδεικνύουν η πέμπτη, έκτη και έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού. Ο σκοπός αυτός θα διακυβευόταν αν τα κράτη μέλη είχαν τη δυνατότητα μονομερούς τροποποιήσεως της φύσεως και του περιεχομένου των δραστηριοτήτων των αλιέων άλλων κρατών μελών.

30 Τέλος, όπως παρατήρησε η Γαλλική Κυβέρνηση, οι αλιείς των άλλων ενδιαφερομένων κρατών μελών είχαν ήδη τη δυνατότητα να ασκούν τη δραστηριότητά τους εντός των νέων ζωνών που καθορίζονται με τις βρετανικές διατάξεις. Πράγματι, οι ζώνες αυτές κείνται εκείθεν του ορίου των δώδεκα μιλίων, όπως αυτό ίσχυε στις 25 Ιανουαρίου 1983, και συνεπώς δεν διείποντο από το καθεστώς αποκλειστικής προσβάσεως των παρακτίων αλιέων. Υπό την έννοια αυτή, δεν υφίσταται μόνο μετατόπιση αλλά κατάργηση των ζωνών εντός των οποίων ασκούσαν τις δραστηριότητές τους αλιείς των άλλων κρατών μελών. Πάντως, με την αποδοτέα στον εν λόγω κανονισμό ερμηνεία σκοπείται η κατά το δυνατόν αποφυγή τέτοιων επιπτώσεων.

**Επί του διατάξεων του άρθρου 6 και του παραρτήματος Ι του κανονισμού 170/83**

31 Η Βρετανική Κυβέρνηση θεωρεί ότι, όπως είναι διατυπωμένα, το άρθρο 6 και το παράρτημα Ι του κανονισμού 170/83, αναφερόμενα στα όρια των έξι και δώδεκα

μιλίων χωρίς περαιτέρω διευκρίνιση, δεν μπορεί παρά να εννοούν τα όρια που υπολογίζονται με αφετηρία γραμμές βάσεως που επιδέχονται τροποποίηση, όπως αυτές που ορίζονται ανά πάσα στιγμή από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος σύμφωνα προς τους κανόνες του διεθνούς δικαίου ( « μεταβλητές γραμμές βάσεως » ), και όχι με αφετηρία γραμμές βάσεως που ίσχυαν κατά τον χρόνο εκδόσεως του επιδίκου κανονισμού ( « σταθερές γραμμές βάσεως » ).

32 Ως όρος, οι γραμμές βάσεως απαντώνται σε πολυάριθμα κοινοτικά κείμενα και, όπως ομολογεί η ίδια η Επιτροπή, χρησιμοποιούνται αδιακρίτως ως μεταβλητές γραμμές βάσεως. Δύσκολα γίνεται αντιληπτό πώς θα ήταν δυνατό να συμβεί το αντίθετο μόνο με τις διατάξεις του κανονισμού 170/83, ο οποίος, άλλωστε, δεν περιέχει καμία παρόμοια ένδειξη.

33 Τέλος, πάντοτε κατά την άποψη της Βρετανικής Κυβερνήσεως, η μέθοδος αναγωγής σε γραμμές βάσεως, οι οποίες υπόκεινται κατ' ανάγκην σε μεταβολή, είναι εντελώς ακατάλληλη για τον προσδιορισμό, άπαξ διά παντός, ειδικών θαλασσίων ζωνών. Αν το Συμβούλιο είχε όντως πρόθεση να προσδιορίσει τις μεταξύ των έξι και δώδεκα μιλίων κείμενες παράκτιες ζώνες κατά τρόπο διαφορετικό από εκείνον σε σχέση με τις μεταβλητές γραμμές βάσεως, θα χρησιμοποιούσε τη μέθοδο των γραμμών που χαράσσονται μεταξύ σημείων γεωγραφικού πλάτους και μήκους, όπως έπραξε με το παράρτημα ΙΙ του ιδίου κανονισμού 170/83 για την οριοθέτηση της αποκαλουμένης « Shetland Area » ζώνης, για την οποία το άρθρο 7 προβλέπει σύστημα αδειών αλιείας που διαχειρίζεται η Επιτροπή εξ ονόματος της Κοινότητας.

34 Κανένα από τα επιχειρήματα που προέβαλε η Βρετανική Κυβέρνηση δεν φαίνεται να έχει αποφασιστική σημασία. Ασφαλώς, όπως δέχθηκε και η ίδια η Επιτροπή, θα ήταν ευκταίο το Συμβούλιο, αναφερόμενο στις γραμμές βάσεως με τις επίδικες διατάξεις, να διευκρινίσει ρητώς ότι με τον όρο αυτό πρέπει να νοούνται οι γραμμές βάσεως που ίσχυαν κατά τον χρόνο εκδόσεως του κανονισμού. Όμως, η μη διευκρίνιση δεν συνιστά εμπόδιο για ερμηνεία προς την κατεύθυνση αυτή, όταν είναι η μόνη που επιτρέπει την επίτευξη των επιδιωκομένων με τον εν λόγω κανονισμό στόχων.

35 Εξάλλου, το γεγονός ότι και άλλα κοινοτικά κείμενα χρησιμοποιούν ενδεχομένως την ίδια έκφραση των γραμμών βάσεως με διαφορετική σημασία εξηγείται από το ότι επιδιώκουν διαφορετικούς στόχους που τείνουν κατά κανόνα στη διατήρηση των αλιευτικών πόρων και δεν έχουν καμιά σχέση με την προστασία ορισμένων αλιευτικών δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένες περιοχές.

36 Τέλος, η χρήση της τεχνικής μεθόδου των γραμμών που χαράσσονται μεταξύ διαδοχικών σημείων γεωγραφικού πλάτους και μήκους, όπως προτείνει η Βρετανική Κυβέρνηση για τον προσδιορισμό, άπαξ διά παντός, θαλασσίων εκτάσεων, είναι προδήλως ακατάλληλη για την οριοθέτηση παρακτίων ζωνών. Πράγματι, οι ζώνες αυτές πρέπει να ακολουθούν πιστά το συχνά δαιδαλώδες περίγραμμα της ακτογραμμής, υπό την επιφύλαξη της προσφυγής στη μέθοδο των ευθειών γραμμών βάσεως εκεί όπου το επιτρέπει το διεθνές δίκαιο, με αποτέλεσμα να απαιτείται μεγάλος αριθμός σημείων γεωγραφικού πλάτους και μήκους, η δε με τον τρόπο αυτό πραγματοποιούμενη οριοθέτηση να είναι δυσχερώς κατανοητή.

37 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι, όπως είναι διατυπωμένες οι διατάξεις του άρθρου 6, σε συνδυασμό με το παράρτημα Ι του κανονισμού 170/83, δεν απαγορεύουν τα όρια των έξι και δώδεκα μιλίων να νοούνται ως υπολογιζόμενα με αφετηρία τις γραμμές βάσεως που ίσχυαν στις 25 Ιανουαρίου 1983.

**Επί του δεσμού μεταξύ του κανονισμού 170/83, της Πράξεως Προσχωρήσεως και των προϋφισταμένων διεθνών συμβάσεων**

38 Η Βρετανική Κυβέρνηση ισχυρίζεται, αφενός, ότι το καθεστώς αποκλειστικής προσβάσεως των αλιέων του παρακτίου κράτους στα κείμενα εντεύθεν του ορίου των δώδεκα μιλίων θαλάσσια ύδατα, καθώς και το καθεστώς των δραστηριοτήτων των αλιέων άλλων κρατών μελών, όπως προβλέπουν το άρθρο 100 της Πράξεως Προσχωρήσεως και οι επίδικες διατάξεις του κανονισμού 170/83, έλκουν την καταγωγή τους από το προβλεπόμενο στη σύμβαση του Λονδίνου και τις συναφθείσες μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών διμερείς συμφωνίες προς καθορισμό των παραδοσιακών αλιευτικών πρακτικών εντός της ζώνης μεταξύ του ορίου των έξι και εκείνου των δώδεκα μιλίων, η διατήρηση των οποίων επετράπη με την εν λόγω σύμβαση. Όλες οι παρατιθέμενες στις εν λόγω πράξεις θαλάσσιες ζώνες προσδιορίστηκαν σε σχέση με μεταβλητές γραμμές βάσεως. Επομένως, διατάξεις οι οποίες αντικατέστησαν προϋφιστάμενες συμβατικές διατάξεις, όπως συμβαίνει στην περίπτωση του άρθρου 100 της Πράξεως Προσχωρήσεως και του κανονισμού 170/83, πρέπει να ερμηνεύονται υπό το φως των τελευταίων, όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 23ης Νοεμβρίου 1977 στην υπόθεση 38/77, Enka ( ECR 1977, σ. 2203 ). Από τα ανωτέρω, θα έπρεπε να συναχθεί ότι οι διατάξεις του κανονισμού 170/83 αναφέρονται, όπως ακριβώς και οι προγενέστερες συμβατικές διατάξεις, σε μεταβλητές γραμμές βάσεως.

39 Εξάλλου, η Βρετανική Κυβέρνηση παρατηρεί ότι κατά τον χρόνο της προσχωρήσεως τα κράτη μέλη νομιμοποιούνταν να ασκούν την κυριαρχία ή τη δικαιοδοσία τους σε θέματα αλιείας εντός της κειμένης εντεύθεν των δώδεκα μιλίων ζώνης, είτε επεκτεί-

νοντας σε δώδεκα μίλια την αιγιαλίτιδα ζώνη τους, είτε δυνάμει των αναγνωριζομένων με τη σύμβαση του Λονδίνου στο παράκτιο κράτος δικαιωμάτων. Και στις δύο αυτές περιπτώσεις, οι παράκτιες ζώνες που εμπίπτουν στις πηγάζουσες από το διεθνές δίκαιο αρμοδιότητες δεν μπορούσαν να καθοριστούν παρά μόνο σε σχέση με γραμμές βάσεως που ισχύουν, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, ανά πάσα στιγμή. Οι διατάξεις του άρθρου 100 της Πράξεως Προσχωρήσεως, προορισμός των οποίων ήταν η εφαρμογή τους εντός των υπαγομένων στην κυριαρχία ή τη δικαιοδοσία των κρατών μελών ζωνών, καθώς και των άρθρων του κανονισμού 170/83 που παρέτειναν το καθεστώς της Πράξεως Προσχωρήσεως, αναφέρονται κατ' ανάγκη στις ίδιες μεταβλητές γραμμές βάσεως.

40 Όσον αφορά το πρώτο επιχείρημα, πρέπει να τονιστεί ότι, μολονότι στην απόφαση της 23ης Νοεμβρίου 1977 επί της υποθέσεως Enka που επικαλείται η Βρετανική Κυβέρνηση το Δικαστήριο ερμήνευσε κοινοτικό κανονισμό σύμφωνα με διεθνή σύμβαση, της οποίας επαναλάμβανε σε μεγάλο βαθμό τις διατάξεις, οι σχέσεις μεταξύ του κανονισμού 170/83 και της συμβάσεως περί αλιείας δεν δικαιολογούν παρόμοια προσέγγιση. Πράγματι, ενώ η σύμβαση του Λονδίνου αναγνώριζε αποκλειστικά αλιευτικά δικαιώματα στο παράκτιο κράτος, ο κανονισμός 170/83 στηρίζεται στην αντίθετη αρχή της ίσης προσβάσεως των κοινοτικών αλιέων στους πόρους που βρίσκονται εντός των υδάτων κυριαρχίας ή δικαιοδοσίας των κρατών μελών, υπό την επιφύλαξη ορισμένων προσωρινών παρεκκλίσεων.

41 Εξάλλου, οι διατάξεις της συμβάσεως του Λονδίνου, που ίσχυαν μεταξύ των ιδρυτικών κρατών μελών μέχρι τις 31 Ιανουαρίου 1971, αντικαταστάθηκαν έκτοτε, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ των εν λόγω κρατών, από το προβλεπόμενο στον προαναφερθέντα κανονισμό 2141/70 καθεστώς, που παρείχε στους κοινοτικούς αλιείς το δικαίωμα ίσης προσβάσεως και εκμεταλλεύσεως των αποθεμάτων εντός των υδάτων κυριαρχίας ή δικαιοδοσίας των κρατών μελών, χωρίς να προβλέπει εξαιρέσεις για τα παράκτια ύδατα. Επομένως, το άρθρο 100 της Πράξεως Προσχωρήσεως, το οποίο επαναφέρει προσωρινά τα αποκλειστικά δικαιώματα του παρακτίου κράτους στη ζώνη των έξι μιλίων, υπό την επιφύλαξη των ειδικών αλιευτικών δικαιωμάτων που μπορούσαν τα κράτη μέλη να επικαλεστούν τα μεν έναντι των δε στις 31 Ιανουαρίου 1971, ασφαλώς εμφανίζει κάποια συνάφεια με τη σύμβαση του Λονδίνου, δεν μπορεί όμως να θεωρηθεί ως προέκτασή της στο κοινοτικό πλαίσιο.

42 Η έλλειψη συνεχείας μεταξύ του καθεστώτος της συμβάσεως του Λονδίνου, αφενός, και εκείνου της Πράξεως Προσχωρήσεως και του κανονισμού 170/83, αφετέρου, αποδεικνύεται περαιτέρω από το γεγονός ότι το καθεστώς της πρώτης αναγνώριζε εντός των ορίων των έξι ή δώδεκα μιλίων αποκλειστικά δικαιώματα αλιείας υπέρ του παρα-

κτίου κράτους, ανεξάρτητα από τα χρησιμοποιούμενα σκάφη, ενώ το καθεστώς των δευτέρων επιφυλάσσει ορισμένες δραστηριότητες παράκτιας αλιείας μόνο στα πλοία, η δραστηριότητα των οποίων ασκείται παραδοσιακά στα ύδατα αυτά και από λιμένες της παράκτιας γεωγραφικής ζώνης.

43 Τέλος, σε αντίθεση προς την Πράξη Προσχωρήσεως, ο κανονισμός 170/83 δεν αναφέρει τα ειδικά αλιευτικά δικαιώματα, όπως αυτά υφίσταντο στις 31 Ιανουαρίου 1971, αλλά διατηρεί ορισμένες αλιευτικές δραστηριότητες που αποτελούν αντικείμενο λεπτομερούς καταγραφής στο παράρτημα I και που δεν αντιστοιχούν κατ' ανάγκη στα προστατευόμενα με τη σύμβαση του Λονδίνου αλιευτικά δικαιώματα των λοιπών πλην του παρακτίου κρατών. Κατ' ακολουθία, οι διατάξεις του κανονισμού αυτού δεν μπορούν να ερμηνευθούν υπό το φως της εν λόγω συμβάσεως.

44 Όσον αφορά το δεύτερο επιχείρημα, αρκεί να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα προς το ψήφισμα που εκδόθηκε στη Χάγη στις 30 Οκτωβρίου 1976 και εγκρίθηκε τυπικώς από το Συμβούλιο στις 3 Νοεμβρίου 1976, από την 1η Ιανουαρίου 1977 τα κράτη μέλη επεξέτειναν τα όρια των αλιευτικών ζωνών τους στα διακόσια μίλια ανοικτά των ακτών τους κατά μήκος της Βόρειας Θάλασσας και του Βορείου Ατλαντικού. Συνεπώς, η οριζομένη σε σχέση με τις γραμμές βάσεως που ίσχυαν στις 25 Ιανουαρίου 1983 ζώνη των δώδεκα μιλίων εμπίπτει εν πάση περιπτώσει στα ύδατα κυριαρχίας ή δικαιοδοσίας των κρατών μελών, οπότε αποκλείεται οποιαδήποτε σύγκρουση με τους κανόνες του διεθνούς δικαίου.

45 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι τα επιχειρήματα που αρύεται η Βρετανική Κυβέρνηση από τους δεσμούς μεταξύ του κανονισμού 170/83, της Πράξεως Προσχωρήσεως και των προϋφισταμένων διεθνών συμβάσεων δεν προσφέρουν κανένα στοιχείο επιβάλλον το συμπέρασμα ότι οι διατάξεις του άρθρου 6, σε συνδυασμό προς εκείνες του παραρτήματος I του κανονισμού 170/83, αναφέρονται σε μεταβλητές γραμμές βάσεως.

**Επί της πρακτικής των κρατών μελών ως προς την τροποποίηση των γραμμών βάσεως**

46 Η Βρετανική Κυβέρνηση υπενθυμίζει ότι από το 1972 προέβη σε ορισμένες τροποποιήσεις των γραμμών βάσεως, ώστε να ληφθούν υπόψη φυσικά φαινόμενα, και υποστηρίζει ότι η Γαλλία, Δανία, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και οι Κάτω Χώρες προέβησαν σε ανάλογες τροποποιήσεις, ιδίως σε ζώνες στις οποίες οι αλιείς άλλων κρατών μελών ασκούν αλιευτικές δραστηριότητες δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 6, σε συνδυασμό προς το παράρτημα I του κανονισμού 170/83. Εξάλλου, το

Βέλγιο και η Ιρλανδία επεξέτειναν την αιγιαλίτιδα ζώνη τους το 1987 και 1988 αντίστοιχα και φαίνεται ότι οι συνακόλουθες τροποποιήσεις των γραμμών βάσεώς τους δεν είναι άμοιρες συνεπειών στον τομέα της αλιείας.

47 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί καταρχάς ότι, σύμφωνα με πάγια νομολογία του Δικαστηρίου (βλ. ιδίως απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 1976 στην υπόθεση 52/75, Επιτροπή κατά Ιταλίας, ECR 1976, σ. 277), τα κράτη μέλη δεν μπορούν να δικαιολογούν τη μη εκτέλεση των υποχρεώσεων που υπέχουν από τη Συνθήκη επειδή άλλα κράτη μέλη παρέβησαν και εξακολουθούν να παραβαίνουν τις υποχρεώσεις τους. Πράγματι, στην έννομη τάξη που εγκαθίδρυσε η Συνθήκη η εκ μέρους των κρατών μελών εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου δεν μπορεί να εξαρτάται από οποιονδήποτε όρο αμοιβαιότητας. Τα άρθρα 169 και 170 της Συνθήκης προβλέπουν τα κατάλληλα ένδικα μέσα για την αντιμετώπιση των παραβάσεων των κρατών μελών σε σχέση με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Συνθήκη.

48 Στη συνέχεια, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, όσον αφορά το Βέλγιο, το βασιλικό διάταγμα της 28ης Ιανουαρίου 1988, περί συμπληρωματικών εθνικών μέτρων σε θέματα διατηρήσεως και διαχειρίσεως των αλιευτικών πόρων, που προσκόμισε η Επιτροπή, διευκρινίζει ρητώς ότι επιφυλάσσεται στα υπό βελγική σημαία πλοία η αλιεία εντός των θαλασσίων υδάτων που εκτείνονται μέχρι τα δώδεκα ναυτικά μίλια από τις γραμμές βάσεως από τις οποίες μετρούνταν η βελγική αιγιαλίτιδα ζώνη κατά τον χρόνο θεσπίσεως του κοινοτικού καθεστώτος διατηρήσεως και διαχειρίσεως των αλιευτικών πόρων, ήτοι στις 25 Ιανουαρίου 1983.

49 Τέλος, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία (βλ. ιδίως απόφαση της 21ης Μαρτίου 1991 στην υπόθεση C-209/89, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1991, σ. I-1575), η άσκηση προσφυγής λόγω παραβάσεως κράτους μέλους έχει αντικειμενικό χαρακτήρα και μόνον η Επιτροπή είναι αρμόδια να εκτιμήσει κατά πόσον είναι σκόπιμη. Επομένως, η Επιτροπή δικαιούνταν να μη κινήσει τις διαδικασίες του άρθρου 169 της Συνθήκης, εφόσον οι τροποποιήσεις των γραμμών βάσεως που οφείλονται σε φυσικά φαινόμενα είχαν περιορισμένες επιπτώσεις στις αλιευτικές δραστηριότητες, αντίθετα δε, να αποφασίσει να ασκήσει την παρούσα προσφυγή εξαιτίας τροποποιήσεως οφειλομένης στην επέκταση της αιγιαλίτιδας ζώνης, με σημαντικές επιπτώσεις επί των αλιευτικών δραστηριοτήτων.

50 Συνεπώς, δεν μπορούν να γίνουν δεκτά τα αρυόμενα από την πρακτική των κρατών μελών σχετικά με την τροποποίηση των γραμμών βάσεώς τους επιχειρήματα.

**Επί της νομολογίας του Δικαστηρίου όσον αφορά τις συνέπειες από την επέκταση των θαλασσίων ζωνών των κρατών μελών**

51 Η Βρετανική Κυβέρνηση επικαλείται την απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Φεβρουαρίου 1978 στην υπόθεση 61/77, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας ( ECR 1978, σ. 417 ), για να υποστηρίξει την άποψη ότι οποιαδήποτε μεταβολή των ορίων των θαλασσίων υδάτων των κρατών μελών συνεπάγεται αυτομάτως αντίστοιχη μεταβολή του πεδίου εφαρμογής των κοινοτικών κανονισμών. Από το γεγονός αυτό συνάγει ότι η εκ μέρους κράτους μέλους τροποποίηση των γραμμών βάσεώς του πρέπει να έχει αυτομάτως αντίκτυπο επί των ορίων της ζώνης εντός της οποίας απολαύουν αποκλειστικού δικαιώματος αλιείας οι παράκτιοι αλιείς, υπό την επιφύλαξη των δραστηριοτήτων των αλιευτικών σκαφών άλλων κρατών μελών που προστατεύονται με την κοινοτική κανονιστική ρύθμιση.

52 Το επιχείρημα αυτό είναι απορριπτέο. Όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 45 των προτάσεών του, ο κανονισμός 101/76 του Συμβουλίου, της 19ης Ιανουαρίου 1976, περί θεσπίσεως κοινής διαρθρωτικής πολιτικής στον τομέα της αλιείας ( ΕΕ ειδ. έκδ. 04/001, σ. 61 ), ο οποίος αποτέλεσε αντικείμενο της προαναφερθείσας αποφάσεως της 16ης Φεβρουαρίου 1978 στην υπόθεση Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, εγκαθιδρύει καθεστώς αλιευτικών δραστηριοτήτων ισχύον αδιακρίτως έναντι όλων των ενδιαφερομένων και στα πλαίσια του οποίου δεν τίθεται καν ζήτημα διατηρήσεως ορισμένων από αυτές. Η συλλογιστική που ανέπτυξε το Δικαστήριο στην εν λόγω υπόθεση δεν μπορεί συνεπώς να ισχύσει και στην παρούσα υπόθεση.

**Επί των πρακτικών δυσχερειών που απορρέουν από το ότι λαμβάνονται υπόψη δύο διαφορετικές γραμμές βάσεως**

53 Κατά τη Βρετανική Κυβέρνηση, το να λαμβάνονται υπόψη οι γραμμές βάσεως που ίσχυαν στις 25 Ιανουαρίου 1983 αποκλειστικά και μόνο για τις ανάγκες των αλιευτικών δραστηριοτήτων που προστατεύονται από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 6 και του παραρτήματος Ι του προαναφερθέντος κανονισμού 170/83, τη στιγμή κατά την οποία τυγχάνουν γενικής εφαρμογής οι οριζόμενες σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο μεταβλητές γραμμές βάσεως, οδηγεί σε σειρά πρακτικών δυσχερειών. Πρώτον, η παρουσίαση ναυτικών χαρτών δυσχεραίνεται σημαντικά. Δεύτερον, οι επιφορτισμένες με την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου υπηρεσίες βρίσκονται αντιμέτωπες με την ανάγκη λήψεως υπόψη δύο διαφορετικών οριοθετήσεων των παρακτίων ζωνών. Τρίτον και τελευταίον, η διαχείριση της αποκαλουμένης « Shetland Area » ζώνης, η οποία υπάγεται σε καθεστώς αδειών αλιείας διαχειριζόμενο από την Επιτροπή για λογαριασμό της Κοινότητας, υπάρχει κίνδυνος να παρεμποδίζει το καθεστώς της παράκτιας αλιείας που προκύπτει από το άρθρο 6 και το παράρτημα Ι που προαναφέρθηκαν. Το παράρτημα ΙΙ του κανονισμού 170/83 προσδιορίζει σε δύο σημεία την εν λόγω ζώνη αναφερόμενο στο όριο των δώδεκα μιλίων από τις γραμμές

βάσεως, ακριβώς προς αποφυγή οποιασδήποτε αλληλεπικαλύψεως μεταξύ των δύο καθεστώτων. Η αλληλεπικάλυψη αυτή, αντίθετα, θα συνέβαινε αν ληπτέα υπόψη για την οριοθέτηση της Shetland Area γραμμή ήταν μεταβλητή, η δε παράκτια ζώνη μεταξύ των έξι και δώδεκα μιλίων καθοριζόταν σε σχέση με σταθερές γραμμές βάσεως.

54 Όσον αφορά το πρώτο σημείο, αρκεί να τονιστεί ότι τα μέσα που διαθέτει η σύγχρονη χαρτογραφία επιτρέπουν εξαιρετικά ευχερώς την εκπόνηση ναυτικών χαρτών που περιλαμβάνουν δύο όρια των δώδεκα μιλίων αποκλίνοντα μεταξύ τους σε ορισμένες περιοχές. Εναπόκειται στις βρετανικές υπηρεσίες χαρτογραφήσεως να διευκρινίσουν, εκπονώντας νέους χάρτες, ότι για τις ανάγκες της εφαρμογής του άρθρου 6 και του παραρτήματος Ι του προαναφερθέντος κανονισμού 170/83 πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι γραμμές βάσεως που ίσχυαν στις 25 Ιανουαρίου 1983.

55 Ως προς το δεύτερο σημείο, η Επιτροπή προσκόμισε κατά τη διάρκεια της παρούσας δίκης το προαναφερθέν βελγικό βασιλικό διάταγμα της 28ης Ιανουαρίου 1988 που αναφέρεται ρητώς στις γραμμές βάσεως που ίσχυαν κατά τον χρόνο εκδόσεως του κανονισμού 170/83. Από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι η εφαρμογή της διατάξεως αυτής προκάλεσε δυσχέρειες στις αρμόδιες επί θεμάτων αλιείας βελγικές αρχές. Εξάλλου, λόγω της υπάρξεως διαφορετικών αλιευτικών καθεστώτων ανάλογα με τις ζώνες, η επιτήρηση από την ακτή της ασκήσεως των αλιευτικών δραστηριοτήτων απαιτεί εν πάση περιπτώσει εξαιρετική ακρίβεια εκ μέρους των αρμοδίων αρχών όταν αυτές καλούνται να προσδιορίσουν τις ζώνες εντός των οποίων βρίσκονται τα υποκείμενα σε έλεγχο αλιευτικά. Η Βρετανική Κυβέρνηση δεν μπόρεσε να αποδείξει ότι η αναγωγή στις γραμμές βάσεως που ίσχυαν στις 25 Ιανουαρίου 1983 απαιτεί την εκ μέρους των αρμοδίων αρχών επίδειξη μεγαλύτερης προσοχής από τη συνήθη.

56 Τέλος, ως προς την αποκαλουμένη « Shetland Area » ζώνη, η Βρετανική Κυβέρνηση ορθώς υπογραμμίζει ότι πρέπει να αποφεύγεται οποιαδήποτε σύγχυση και αλληλεπικάλυψη μεταξύ του καθεστώτος των αδειών αλιείας που προβλέπει για τη ζώνη αυτή το άρθρο 7 του κανονισμού 170/83 και του καθεστώτος παράκτιας αλιείας όπως ορίζεται στο άρθρο 6 του αυτού κανονισμού. Εξάλλου, προς τον σκοπό αυτό, το Συμβούλιο, το οποίο οριοθετεί κατά κανόνα τη Shetland Area σε σχέση με σημεία γεωγραφικού πλάτους και μήκους, αναφέρθηκε, στο παράρτημα ΙΙ του κανονισμού,

στο όριο των δώδεκα μιλίων υπολογιζομένων από τις γραμμές βάσεως σε δύο σημεία όπου η χάραξη των δύο αυτών ζωνών υπήρχε κίνδυνος να οδηγήσει σε αλληλεπικάλυψη.

57 Πάντως, σε αντίθεση προς όσα υποστηρίζει η Βρετανική Κυβέρνηση, κανένας κίνδυνος επικαλύψεως μεταξύ των δύο καθεστώτων δεν απορρέει από το γεγονός ότι η γειτνιάζουσα στη Shetland Area παράκτια ζώνη οριοθετήθηκε με τη βοήθεια του ορίου των δώδεκα μιλίων, υπολογιζομένων από τις γραμμές βάσεως που ίσχυαν στις 25 Ιανουαρίου 1983, δεδομένου ότι το όριο των δώδεκα μιλίων πρέπει να ληφθεί υπόψη σε δύο κατάλληλα σημεία για την οριοθέτηση της Shetland Area. Πράγματι, η εν λόγω ζώνη διέπεται από καθεστώς που υπαγορεύουν οι ειδικές ανάγκες διατηρήσεως οι οποίες δεν μπορούν να ποικίλλουν λόγω οποιασδήποτε τροποποιήσεως των γραμμών βάσεως, ιδίως όταν η τροποποίηση αυτή είναι άσχετη από οποιοδήποτε φυσικό φαινόμενο, όπως συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση.

58 Από τις παραπάνω σκέψεις προκύπτει ότι στερούνται ερείσματος τα επιχειρήματα που ανάγονται στις πρακτικές δυσχέρειες ως εκ του ότι λαμβάνονται δύο διαφορετικές γραμμές βάσεως.

59 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι οι διατάξεις του άρθρου 6, σε συνδυασμό προς το παράρτημα Ι του κανονισμού 170/83, έχουν την έννοια ότι αναφέρονται στις γραμμές βάσεως που ίσχυαν στις 25 Ιανουαρίου 1983. Συνεπώς, το Δικαστήριο οφείλει να αναγνωρίσει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο, εφαρμόζοντας σε ορισμένες ζώνες, στα πλαίσια των ειδικών ρυθμίσεων αλιείας για τα παράκτια ύδατα του Ηνωμένου Βασιλείου, όπως προβλέπουν οι εν λόγω διατάξεις, νέες γραμμές βάσεως περισσότερο απομακρυσμένες από την ακτή σε σχέση με εκείνες που ίσχυαν στις 25 Ιανουαρίου 1983, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΟΚ.

**Επί των δικαστικών εξόδων**

60 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Κατά την παράγραφο 3 όμως του αυτού άρθρου, το Δικαστήριο μπορεί να συμψηφίσει τα δικαστικά έξοδα εν όλω ή εν μέρει για εξαιρετικούς λόγους. Στη συγκεκριμένη περίπτωση πρέπει να ληφθεί υπόψη η υποδειγμα-

τική συμπεριφορά της Βρετανικής Κυβερνήσεως, η οποία ανέστειλε οικειοθελώς την εφαρμογή των αμφισβητουμένων μέτρων ύστερα από τις συνομιλίες που είχε με τις κυβερνήσεις ορισμένων ενδιαφερομένων κρατών μελών και την Επιτροπή, χωρίς να χρειαστεί τα τελευταία να ζητήσουν από το Δικαστήριο τη λήψη προσωρινών μέτρων. Κατόπιν αυτού, πρέπει να αποφασιστεί κάθε διάδικος, συμπεριλαμβανομένης της παρεμβαίνουσας, να φέρει τα δικαστικά έξοδά του.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφαίνεται:

**1) Το Ηνωμένο Βασίλειο παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΟΚ, επειδή, στα πλαίσια των ειδικών ρυθμίσεων αλιείας για τα παράκτια ύδατα του Ηνωμένου Βασιλείου, όπως προβλέπουν οι διατάξεις του παραρτήματος I, σε συνδυασμό με το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 170/83 του Συμβουλίου, της 25ης Ιανουαρίου 1983, περί θεσπίσεως κοινοτικού καθεστώτος διατηρήσεως και διαχειρίσεως των αλιευτικών πόρων, εφαρμόζει σε ορισμένες ζώνες νέες γραμμές βάσεως περισσότερο απομακρυσμένες από την ακτή σε σχέση με εκείνες που ίσχυαν στις 25 Ιανουαρίου 1983.**

**2) Κάθε διάδικος, συμπεριλαμβανομένης της παρεμβαίνουσας, φέρει τα δικαστικά έξοδά του.**

Due Mancini Moitinho de Almeida Rodríguez Iglesias

Díez de Velasco Slynn Κακούρης

Joliet Schockweiler Grévisse Zuleeg

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 9 Ιουλίου 1991.

Ο Γραμματέας

J.-G. Giraud

Ο Πρόεδρος

O. Due